

artistes

>> Retrat de Jordi Armengol.
(Foto: SEBASTIÀ GODAY)

«Només l'art pot contenir una idea.»

LES MURRAY

Declaro d'inici que vull fer valdre una apreciació, molt íntima, sobre la persona de Jordi Armengol Roura (Santa Coloma de Farners, 1971) que observo en pocs altres artistes coneguts: pocs artistes tenen en la cultura al seu abast (sigui teatre, música, literatura, obres d'altres artistes plàstics...) el seu reg sanguini, la seva proteïna, el seu paisatge, l'oxigen. Diguem-ho així: pocs artistes es deixen acompanyar per la creació d'altres, vius o morts, i alliberen en la seva producció els cotons i els fixadors que trempen la seva obra, es decanti per la disciplina que sigui. Jordi Armengol, així mateix, sap de sempre que la seva llibertat creativa, en els terrenys de l'art, se l'ha de procurar ell mateix en el treball, en el salari, potser advertit pels pares; abans com a arquitecte tècnic, després com a cap d'estudis a La Mercè de Girona, i ara en l'ensenyament reglat a l'Institut Sobrequés de Girona, una declaració de principis.

Obres tan lleument com durament, Jordi Armengol

Text > SEBASTIÀ GODAY

Ens hem citat a casa seva, al segon pis de la qual té el taller. És una casa aparellada pulcríssima, ben orientada i, casualment, ens hi trobem el dia en què comença les vacances d'estiu i amb la frescor matinal, excepcional, d'un estiu roent. M'ha rebut amb la voluntat de mostrar-me el seu darrer treball, que em ratifica la seva metodologia creativa basada en la seriació, en la idea treballada que desperta, incita una altra peça, que a la vegada n'engendra una altra, sempre amb la voluntat de variar i variar, rebregant a tort i a dret una idea precoç, un tema, un pinyol, i envoltant-lo amb tota mena de vestits nous. Salvant les distàncies, com el vals de 1819 que va compondre Diabelli, que un esplendorós Beethoven replica amb trenta-tres

variacions a partir del tema liminar (op. 120), amb tota l'astúcia creativa concentrada. Doncs sí, Armengol treballa amb aquesta metodologia. Agafem, per exemple, la sèrie que intitula *La petita casa de mi mateix*, una sèrie paradigmàtica desenvolupada durant les setmanes més dures de la pandèmia, en què l'artista es proposa dibuixar un esbós de 22,5 x 16 cm cada dia, a casa, amb llapis de grafit, per deixar constància dibuixada de les angoixes personals, ambientals, iròniques, humorístiques o musicals provocades per l'oclusió pandèmica radical i, no ho oblidéssim pas, en un mateix. El vers de Vinyoli sembla preceptiu; són uns dibuixos il·lustratius que barregen la broma amb un surrealisme arrebossat de vida, unes petites joies que van més enllà de la pandèmia i

que entortolliguen la idea amb el saber fer sempre sense aires fotogràfics, ordenant. Les exposicions com aquesta a la Casa de la Paraula de Santa Coloma o la de Sant Just Desvern, les inaugura amb un cop d'efecte visual, dibuixant al carbonet en directe sobre l'enlluït blanc d'una paret de la galeria un paisatge muntanyenc que fa possible l'acció directa i hi suma un cert espectacle. Aleshores, obre una altra via, la del contacte directe amb els espectadors. Un públic, l'actual, reticent a veure l'art pacientment, sense la pressa inquietant del segon a segon de les pantalletes.

La seriació —però no l'acumulació— també es fa present a la sèrie en què treballa en el moment de la nostra trobada, l'agost de 2022: unes aquarel·les i uns guaixos de llums variades

>> Jordi Armengol muntant l'exposició *La petita casa de mi mateix*, a la *Casa de la Paraula de Santa Coloma de Farners*, el 19 de desembre de 2020. (Foto: SEBASTIÀ GODAY)

>> *Dietari*, 18 de setembre de 2021, 40 x 29 cm. (Foto: JORDI ARMENGOL)

dominats pels colors freds i els càlids. Quina és la idea? La idealització conceptual de l'obra d'un bon amic i mestre: l'atemporal noucentista gironí Narcís Comadira, que ha precedit Armengol artísticament i que ha fet de l'arquitectura, la pintura, la poesia, la traducció i l'escriptura (tant pròpia com d'altres) un *modus operandi* creatiu. Armengol agafa el record de les obres de Comadira, els xiprers i les capçades volumètriques, per refondre'ls en una altra lectura i ordenar les presències en una composició nova, entre les llums de colors diferents, potser ficant-hi tramoies que assequen un cert Comadira i el fan més pictòric, potser menys escriptor, tot i que l'essència de l'obra escrita i pintada de Comadira remet sempre als records sensuals banyats en la intel·ligència

del llenguatge escrit. Pintat per Jordi Armengol, l'arbre de Comadira allarga la seva presència i el seu color, i esdevé un Armengol.

Alguns altres moments creatius *armengolencs* són les agrupacions seriades arquitectòniques, en les quals la levitat dels materials que hi empra, cartró i fullola, formen arquitectures un punt teatrals, objectivament: maquetes derivades, aventuro, dels quinze anys treballats com a arquitecte tècnic en un despatx d'arquitectura gironí; peces com la instal·lació de 2017 *Suspès*, paradigma definitori d'una vertebració que gairebé no és real; volums dibuixats, ombres en *diminuendo* en un tot en què la construcció esbossada pretesament lleugeríssima allibera somnis i decorats per a una història que qui veu

o viu la peça hauria d'omplir amb la imaginació. És una arquitectura, una elucubració estètica, un cop de puny a l'arquitectura del formigó i, d'altra banda, un recordatori de la fragilitat de la fragilitat, del no-res en què ens movem, o potser són escenaris per a l'eteritat de la música, dels sons que disciplinen els pentagrames?

Probablement, la instal·lació de 2021 presentada a la XI Biennal de Girona, anomenada *Rèquiem*, entremescla dues disciplines de les tres que ha conreat (la tercera, l'oli, ara per ara no és prioritària): d'una banda, el dibuix; cinc dibuixos al carbonet i una escultura arquitectural de color negre mat. En el catàleg de la Biennal ens proposa una explicació plausible suspesa en apunts escrits en els dibuixos: «Jo he guardat fusta al moll, Caront, concediu-los un descans etern». Uns incisos que condueixen l'obra i l'espectador a una reflexió sobre la vida viscuda, sobre on s'ha respirat i habitat i què ens espera en el més enllà, si és que ens hi espera res; la travessa acompanyada de l'insubornable Caront. Sí, la vida i la mort. Sí, el treball i el *modus vivendi*. Sí, l'alfa i l'omega. Sí, qui som i què som. Sí, l'eternitat *versus* la fragilitat vital. Sí, una peça gegant i estel·losa, farcida de clarobscur, de preguntes i senyals carbonitzats, una instal·lació que Jordi Armengol ens ofereix per omplir d'una foscor delicada la brillantor sorollosa que ens ofereixen les banalitats del temps que ens ha tocat viure.

>> *Rèquiem*, 2021, a la XI Biennal de Girona. Cinc dibuixos en carbonet sobre paper Canson, 100 x 70 cm. Escultura de fusta i pintura acrílica, 45 x 30 x 115 cm. (Foto: IGNASI OLIVERAS)

>> Dotze petits guaixos i aquarel·les, mai exposats, a partir d'una imatge de Narcís Comadira, 2022. 21 x 30 cm. (Foto: SEBASTIÀ GODAY)

>> Suspès, 2017, 250 x 110 x 80 cm, a la Biennial de Girona. (Foto: JORDI ARMENGOL)

>> Travessia, 2016, aquarel·la. 35 x 28 cm. (Foto: JORDI ARMENGOL)

>> Teatre, 2018, fullola, 50 x 35 x 25 cm. (Foto: JORDI ARMENGOL)

El matí s'escalfa; onades de dibuixos, de peces, s'obren camí i faig perquè en Jordi distanciï els estudis i em faci arribar una idea de la vida familiar que ha permès el seu desenvolupament fins avui dia, una història amb uns pares de gran volada i exactitud vital i uns avis que ell va retratar a partir dels seus records i memòries en forma de tesi doctoral, i un germà més gran, en Joaquim, aplicadíssim en la música, en la literatura, en el teatre, i que li obre els ulls a un més enllà culte i a un registre proper per guanyar la llibertat conceptual que en Jordi sempre rebutja quan algú diu que la seva obra té. Armengol m'acusa que un cert públic el titlla de poc emocional, diu que la fredor embolica els seus dibuixos i maquetes, i jo no puc dir-li res

més que no sigui: «I què?», com el «So What» de Miles Davis que l'acompanya sovint. I parlem a bastament d'un dels projectes més màgics fets mai a Santa Coloma, la revista *El Procés*, amb el seu germà i altres protagonistes, i que recomano a tothom que se'n baixi els números des de l'adreça inclosa al «Per saber-ne més», que en xalin. Es tracta d'un enginy cultural, literari, únic i d'una qualitat insuperable. I en Jordi respira la

bonior nutritiva que la seva parella, la Cristina, desprèn en una relació mil·limètrica, com les barres de carbonets d'un arc voltaic, d'una vida treballada, lluminosa, composta. «Amb la mina més fina, | impertèrrit dibuixo | jungles d'estranya febre. | Rius fangosos, lianes | que devoren els arbres. | Vull fugir del desert | on tu fas de miratge», diuen els versos de Narcís Comadira a *En quarantena*, 1990. Lleu i dur.

Per saber-ne més

- <<http://www.armengolroua.com>>
- <<https://revistaelproces.wordpress.com>>
- <https://www.youtube.com/watch?v=2fAk_hruuk8>